

Vergaderjaar 2019–2020

21 501-08

Milieuraad

Nr. 796

**BRIEF VAN DE MINISTERS VOOR MILIEU EN WONEN EN VAN
ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 januari 2020

Met deze brief informeren wij u over de Milieuraad die op 19 december 2019 onder Fins voorzitterschap bijeenkwam in Brussel. De Raad nam conclusies aan over het post-2020 biodiversiteitsraamwerk en wisselde van gedachten over het toekomstig milieu- en klimaatbeleid.

Onder het agendapunt «diversen» werd onder meer gesproken over PFAS, ontbossing, luchtkwaliteit, beheer van grote carnivoren, Kader-richtlijn Water, Verdrag van Aarhus en vond er een terugkoppeling plaats over recentelijk plaatsgevonden internationale bijeenkomsten.

Naar aanleiding van uw eerdere verzoek is ook een korte samenvatting van relevante afgeronde wetgeving in het lenW-domein (het resultaat van de zgn. «trilogie») in deze brief opgenomen. Als bijlage bij deze brief bevindt zich tevens de kwartaalrapportage over lopende en/of afgeronde onderhandelingen over transport- en milieudossiers in EU-verband¹.

De Minister voor Milieu en Wonen,
S. van Veldhoven-van der Meer

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
E.D. Wiebes

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

I. Verslag Raad

Toekomstig EU milieu- en klimaatbeleid

Tijdens de Raad vond een gedachtewisseling plaats over het toekomstig milieu- en klimaatbeleid. Vicevoorzitter Frans Timmermans en Commissaris Sinkevičius maakten gebruik van de gelegenheid om voorafgaand aan de discussie de Green Deal te presenteren, die de Commissie op 11 december jl. heeft uitgebracht. Met de Green Deal zet de Commissie in op een groeistrategie die de EU moet transformeren in een klimaatneutrale en circulaire unie, waarmee Europa concurrerend blijft. De mededeling is opgezet als een routekaart waarin de belangrijkste beleidsvoorstellen en maatregelen om dit doel te realiseren, worden aangekondigd.

Tijdens de gedachtewisseling verwelkomden de lidstaten de Green Deal in algemene zin en onderschreven het belang van consistentie en mainstreaming. Hierbij wordt met name waarde gehecht aan de integrale aanpak, waarbij alle sectoren een rol hebben om een ambitieuze en effectieve aanpak op zowel klimaat als duurzaamheid te realiseren. De vraag nu is hoe deze ambitieuze klimaatdoelstellingen kunnen worden bereikt, en hoe alle landen hierin meegenomen kunnen worden. De impact assessment van de Commissie voor een ambitieuzer 2030-doel speelt hier een cruciale rol. Een diverse groep aan lidstaten constateerde dat er aandacht geschonken moet worden aan de effecten van maatregelen op de individuele lidstaat, en niet enkel op de EU als geheel. Ook werd door veel lidstaten het belang van een sociale en rechtvaardige transitie benadrukt en het belang van adequate financiering voor de lidstaten waar de transitie de grootste gevolgen voor economie en werkgelegenheid zal hebben. Hierbij wordt verwezen naar het mechanisme voor een rechtvaardige transitie als onderdeel van de Green Deal. Nederland heeft de prioriteiten van de Green Deal op het gebied van klimaat en milieu benoemd, waaronder het belang van het tijdig ophogen van het EU 2030-broeikasgasreductiedoel naar 55%, emissievrije mobiliteit en het streven om vervuiling tot nul terug te brengen voor een gifvrij milieu en circulaire economie.

Biodiversiteit

De Raad heeft in zijn conclusies over biodiversiteit de noodzaak bevestigd voor actie om de zorgwekkende status van de biodiversiteit en het verlies daarvan tegen te gaan. De lidstaten zijn het eens over de **noodzaak van dringende wereldwijde maatregelen** op alle niveaus om het verlies van biodiversiteit een halt toe te roepen. De conclusies vormen een startpunt voor de Europese inzet voor het post-2020 mondiale biodiversiteitsraamwerk voor de periode 2020–2030 maar gelden ook als input voor de Europese biodiversiteitsstrategie die de Commissie zal vaststellen. De Conferentie van Partijen (COP 15) van het *Convention on Biological Diversity* (CBD) eind 2020 wordt gezien als sleutelmoment voor hernieuwde mondiale verbintenissen voor actie ter bescherming van de biodiversiteit. De Raad doet een oproep voor ambitieus, realistisch en meetbare doelen en een robuust monitoringmechanisme om implementatie en verantwoording te waarborgen. De noodzaak voor *mainstreaming* wordt breed benadrukt, met de expliciete verwijzing naar het belang van sectorale doelstellingen.

Tot slot bevatten de conclusies een oproep om biodiversiteit volledig, effectief en coherent te integreren in het ontwerp en de uitvoering van het **meerjarig financieel kader** van de EU voor 2021–2027 en in het toekomstige beleid, waaronder het **gemeenschappelijk visserijbeleid**, **het gemeenschappelijk landbouwbeleid** en het actieplan voor de **circulaire economie**.

Diversen

Poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS)

Nederland heeft tijdens de Raad de toenemende problemen rond PFAS in het milieu nogmaals toegelicht en, conform het verzoek van het lid Ziengs zoals dat is gedaan in het ordedebat van 10 december jongstleden², aandacht gevraagd voor de noodzaak het probleem bij de bron aan te pakken. Voor deze aanpak heeft Nederland het initiatief genomen om een restrictievoorstel voor te bereiden om alle niet-essentiële toepassingen van PFAS te verbieden.

Het initiatief werd door een groot aantal lidstaten positief onthaald en Nederland zal dan ook de komende tijd met de aangeboden hulp van andere lidstaten verder werken aan het onderbouwen van een restrictievoorstel. Daarnaast is door een groot aantal lidstaten aangedrongen op actie van de zijde van de Commissie op het gebied van PFAS. Tot slot riep Nederland andere lidstaten op om ook op korte termijn al nationaal actie te ondernemen om emissies van PFAS terug te dringen.

Ontbossing

Duitsland verwees naar de conclusies van de Raad over ontbossing die op 16 december jl. zijn aangenomen in de Landbouwrapport. Het vroeg aandacht voor de bescherming van primaire (oer)bossen en wees erop dat bij de toename van productiviteit van bestaande landbouw de ecologische doelen in acht genomen dienen te worden. Een aantal lidstaten onderstreepte de noodzaak om ontbossing tegen te gaan en noemde verschillende aandachtspunten voor het verdere werk van de Commissie onder andere via het EU actieplan voor wetshandhaving, governance en handel in de bosbouw (FLEGT). Nederland benadrukte de noodzaak om meer te doen om producten die bijdragen aan ontbossing uit de interne markt te houden.

Luchtkwaliteitsrichtlijnen (fitness check)

De Commissie presenteerde haar recent gepubliceerde fitness check over luchtkwaliteit. De fitness check toont aan dat de luchtkwaliteitsrichtlijnen er gedeeltelijk in geslaagd zijn om de standaarden voor luchtkwaliteitsniveaus en daarmee het algehele luchtkwaliteitsniveau te verbeteren. De luchtkwaliteitsrichtlijnen hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan het verbeteren van de beschikbaarheid en toegankelijkheid van vergelijkbare luchtkwaliteitsdata binnen de EU. Lidstaten ondernemen echter nog onvoldoende actie om nieuwe effectieve monitorings- en meetinstrumenten te implementeren. Een groep lidstaten met onder meer Nederland, gaf aan verheugd te zijn met de ambities van de Commissie om het luchtkwaliteitsniveau meer in lijn te brengen met de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Fitness check Kaderrichtlijn Water

De Commissie presenteerde de resultaten van de fitness check voor waterregelgeving die op 12 december 2019 werd gepubliceerd. In haar conclusies stelt de Commissie dat de waterwetgeving in grote lijnen geschikt is voor de doelen waarvoor zij zijn vastgesteld, maar dat de implementatie beter moet. Een andere belangrijke uitkomst is dat de huidige Kaderrichtlijn Water volgens de Commissie voldoende ruimte biedt om onderwerpen als klimaatverandering en chemische vervuiling

² Kamerstuk 21 501-08, nr. 794

mee te kunnen nemen. Hierdoor is het aannemelijk dat de Commissie de huidige Richtlijn niet zal aanpassen.

EU-implementatie van het Verdrag van Aarhus

De Commissie heeft een toelichting gegeven over de voortgang, beschreven in het gepubliceerde rapport³, van de eerste bevindingen van het Aarhusnalevingscomité in de zaak over toegang tot de rechter betreffende besluiten over milieuaangelegenheden afkomstig van Europese instellingen. De definitieve bevindingen van het nalevingscomité zullen in 2021 worden verwacht.

Beheer van grote carnivoren

Slovenië heeft een toelichting gegeven hoe grote carnivoren (specifiek de wolf en de beer) tot overlast leiden in hun land en verzochten de Commissie om binnen de bestaande wet- en regelgeving op zoek te gaan naar Europees brede handelingsperspectieven voor lidstaten om de overlast te kunnen beperken. Slovenië kreeg bijval van een aantal lidstaten die ook specifiek verzochten om de huidige Habitatrichtlijnen tegen het licht te houden.

Terugkoppeling recente internationale bijeenkomsten

Het Finse Voorzitterschap en de Commissie stonden kort stil bij de belangrijkste uitkomsten van de volgende internationale bijeenkomsten die recentelijk plaatsvonden:

- COP3 Minamata Conventie over Kwik, Genève 25-29 november 2019
- COP21 Barcelona Conventie, Napels 2-5 december 2019
- COP25 UNFCCC, Madrid 2-13 december 2019
- Clean Air Forum, Bratislava 28-29 november 2019

Kalender en prioriteiten inkomend Voorzitterschap Kroatië

Op 1 januari 2020 nam Kroatie het Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie over van Finland. De Kroatische delegatie hield een presentatie over de prioriteiten voor zijn Voorzitterschap wat gestoeld zal zijn op vier uitgangspunten:

- *A Europe that develops*
- *A Europe that connects*
- *A Europe that protects*
- *An influential Europe*

Met betrekking tot het milieudomein is het Kroatisch Voorzitterschap voornemens extra focus aan te brengen bij de verdere uitwerking van de Green Deal, de Europese transitie richting een klimaatneutrale Unie in 2050, het behoud van biodiversiteit en de bescherming van het mariene milieu tegen verdere vervuiling.

II. Terugkoppeling trilogie

Mobiliteitspakket 1

De Raad, het Europees Parlement (EP) en de Europese Commissie (EC) bereikten eind december 2019 na de 4^e triloog, weliswaar met slechts een kleine meerderheid, een akkoord over een groot aantal onderdelen van het eerste mobiliteitspakket. Deze omvatten detachering werknemers wegvervoer, rij- en rusttijden (incl. tachograaf) en de toegang tot het beroep en de markt van het goederenvervoer over de weg.

³ Commission staff working document SWD (2019) 378 final

Nederland kon instemmen met dit akkoord, dat grotendeels in lijn is met de oorspronkelijke Nederlandse inzet. Bijgaand op hoofdlijnen hetgeen wat werd overeengekomen;

Detachering werknemers wegvervoer

Uitzonderingen categorieën wegvervoer:

De Detacheringsrichtlijn wordt niet van toepassing verklaard op transitvervoer en op bilateraal vervoer. Ook zijn bij het bilateraal vervoer op de heen en/of terugweg van het vervoer een aantal extra ritten mogelijk zonder toepassing van de Detacheringsrichtlijn. In het voorstel van de Raad was dit alleen mogelijk wanneer het voertuig beschikte over de slimme tachograaf. In het akkoord is deze koppeling niet opgenomen: tot de slimme tachograaf verplicht is, is handmatige invoer van de chauffeur van gegevens toegestaan. De Detacheringsrichtlijn blijft volledig van toepassing op cabotage en op cross trade vervoer.

Rij- en rusttijden (incl. tachograaf)

Verbod 45u rust in de cabine:

Het verbod op het doorbrengen van de 45u rust in de cabine van de vrachtwagen is overleefd. Daarbij werd er geen verband gelegd met de verplichting voor lidstaten om beveiligde parkeerplaatsen voor vrachtwagens aan te leggen.

Regime wekelijkse rust:

De wekelijkse rust blijft volgens een twee wekelijks regime zoals ook thans het geval is. Hierop is een uitzondering vastgelegd waarbij chauffeurs die internationaal rijden een derogatie kunnen krijgen voor een vier wekelijks regime. Voor Nederland, aanvankelijk uitgaande van vier weken, was dit een compromis, echter acceptabel met het oog op het totale akkoord.

Slimme tachograaf:

De slimme tachograaf 2.0 wordt vanaf medio 2025 verplicht op alle vrachtwagens. Internationaal opererende voertuigen tussen 2,5 en 3,5 ton krijgen langer de tijd in dit verband, tot medio 2026.

Toegang tot het beroep en de markt

Ondergrens vergunningplicht:

De vergunningplicht wordt verlaagd van 3.500kg totaalgewicht naar 2.500kg totaalgewicht. Dit heeft voor Nederland geen consequenties, daar in Nederland de vergunningplicht al ligt bij 500kg laadvermogen (ongeveer 1.700kg totaalgewicht).

Cabotage:

Voor cabotage blijft de huidige regeling in stand, dat wil zeggen maximaal drie ritten in zeven dagen. Daarbij is een «cooling off» periode overeengekomen van vier dagen i.p.v. vijf dagen als overeengekomen in het akkoord van de Raad. TLN had graag een nog kortere cooling off periode gezien, maar dit bleek in het kader van de onderhandelingen niet haalbaar.

Terugkeer vrachtwagen:

De vrachtwagen, gebruikt voor internationaal transport, dient eens in de 8 weken verplicht terug te keren naar het land van vestiging. Dit onderdeel was voor het EP zeer belangrijk: inzet van het EP hierbij was een verplichting eens in de 4 weken.

Deze «return home vehicle» is een zeer gevoelig onderdeel van het akkoord. Ook de EC heeft al aangekondigd kritisch te zullen gaan kijken naar de gevolgen van deze verplichting. Gecombineerd vervoer: Lidstaten krijgen de mogelijkheid om cabotageregels ook toe te passen op gecombineerd transport en mogen deze regels ook verder aanscherpen.

Voor het verdere wetgevende proces zijn thans het EP en verder de Raad aan zet. Op 21 januari zal er naar verwachting een stemming plaatsvinden in het EP. Het is op dit moment nog onzeker of het EP voor het akkoord zal stemmen.

eFTI – Verordening electronic freight transport information

De Raad, het EP en de EC bereikten onlangs een akkoord over het voorstel voor de eFTI-verordening – *electronic freight transport information*. Hiermee wordt beoogd papierloos transport over vrachtinformatie voor de transportmodaliteiten weg, spoor, lucht en binnenvaart te realiseren. Daarbij wordt aangetekend dat zeescheepvaart wettelijk wordt geregeld door de EU Verordening Europees maritiem éénloketsysteem (EMSWe) van 20 juni 2019.

Nederland kon instemmen met het akkoord. Om formeel van kracht te kunnen worden zal de eFTI verordening nog in stemming worden gebracht in zowel het Europees Parlement als de Raad. Naar verwachting zal de eFTI verordening uiterlijk juni 2020 van kracht worden. De eFTI Verordening sluit ook naadloos aan bij de Nederlandse wens om de transportsector te digitaliseren⁴.

Verordening waterhergebruik

In december is een akkoord bereikt in de triloog over deze verordening, die minimumkwaliteitsvereisten stelt voor het hergebruik van gezuiverd stedelijk afvalwater voor irrigatiedoeleinden. De in juni 2019 bereikte algemene oriëntatie van de Raad was een compromis met een delicate balans tussen de praktiserende en niet-praktiserende lidstaten en tussen het stimuleren van waterhergebruik en het beschermen van voedselveiligheid en gezondheid. Tijdens de triloog is deze balans ondanks enkele wijzigingen overeind gebleven. Voor Nederland was het belangrijkste punt dat de verordening uitvoerbaar en handhaafbaar is en er geen belemmeringen voor innovatieve ontwikkelingen worden opgeworpen. We zijn dan ook tevreden dat er een uitzonderingsmogelijkheid voor onderzoekspilots op voordracht van Nederland in de verordening is opgenomen.

⁴ Zie hiervoor ook het verslag van de Transportraad van 2 december jl., Kamerstuk 21 501-33, nr. 792.